

capina (I, 784), termen forestier, se explică prin instrument format dintr-o cange de oțel și mîner de lemn, folosit la manevrarea copacilor tăiați; nu se dau de loc exemple, nici etimologia. În română este de origine retoromană și a pătruns, «o dată cu obiectul, prin lucrătorii forestieri din Tirol, Friul, Carintia și Craina» (cf. Vasile Arvinte, *Elemente retoromane în terminologia forestieră românească*, în SCL, XV, 1964, nr. 5, p. 656—658), pe la sfîrșitul secolului trecut; în regiunea Carpaților nordici, alături de rom. dial. *țapin* (care continuă fără modificări termenul de origine *Zappin, capin*), există și o formă feminină, cu -ă final (specific românească) care a pătruns și la maghiari, ucrainenii și, după cum se vede în SD, și la poloni. Deci: <rom. țapină>.

grapa (II 1289), <može nm. *Gerumpel* = zsyisko, piargi (SW)> SD îl dă drept caracteristic regiunii Podhale: 'versant, pantă abruptă a unui deal; prăpastie', cu două citate: din Emil Zegadłowicz și din «Tygodnik Ilustrowany», 1870. Sławski (I 341) se pronunță pentru un împrumut din română («groapă»), trimițînd la lucrări ale lui St. Wędkiewicz și D. Crinjală. Din punct de vedere semantic, cit și fonetic, este foarte posibil. V. și Łukasik, 211, care dă și forma *gropa*. În locul etimologiei probabile, care lansează și un etimon german cu fonetism prea îndepărtat, propunem etimonul românesc, care nu comportă greutăți nici de ordin semantic, nici fonetic. Deci: <rom. groapă = urwisko, zsyisko>. Germ. *Gerumpel* ar fi dat, poate, pol. **grąpla*, sau **grapa* (v. G. Korbut, *Wyrazy niemieckie w języku polskim*, în «Prace filologiczne», IV, Warszawa, 1893)¹.

kalausz (III 486), <turc. *kelaguz, kelavuz, kelausz* = dowodca>; *kalauzować* (id.). Ambele cuvinte au două sensuri: a) 'închisoare, celulă' b) 'cel ce conduce, ghid' și a) 'a închide în celulă', a azvîrli în temniță, b) 'a conduce, a însoți, a călăuzi'. Credem că pol. *kalauz* este mai apropiat de rom. dial. (Mold. Trans.) *călăuz* (lit. *călăuză*) <turc. *kelaguz, kylaguz*. În această formă cuvîntul a intrat și în rusă (Vasmer I 507). Pentru forma și etimologia cuvîntului în rom., v. Tiktin I 260; Candrea 200; DLRM. 124; DLRC I 357; DA I 35. Exemplele, citate din T. T. Jeż, pentru sensul al doilea, vin să întărească această etimologie (pentru *kalausz* <rom. *călăraș*, tot din Jeż a fost un exemplu). Sensul de 'închisoare', 'a duce la închisoare' s-a dezvoltat, credem, ulterior, din sensul prim. Deci: <rom. *călăuz* <turc. *kelaguz, kelausz*>. V. și St. Łukasik, 229, care-l atestă în pol. din sec. XVII, SL II 293, SW II 214 (tot din turcă).

logofet (IV, 188), termen istoric: 'cancelar, pisar la curtea valahă sau românească, de asemenea boier român de vază'. Se dă etimologia direct din gr. *logothetis* = 'controlor al socotelilor' și un exemplu din A. Prochaska, 1927. Cuvîntul este atestat și în SW (II 760, unde se amintește de W. Potocki). Credem că s-ar fi putut da astfel etimologia: <rom. logofăt <gr. *logothetis*>, dat fiind că în literatura polonă termenul este folosit cu deosebire pentru o realitate românească. Lipsesc exemple din romanele istorice ale lui T. T. Jeż, care ar fi putut ilustra și mai bine termenul, justificînd în felul acesta adoptarea etimonului românesc mai apropiat, în locul celui grecesc, mai depărtat. T. T. Jeż în *Za króla Olbrachta*, Warszawa, 1961, folosește termenul *logotet* (cu t) care nu apare în SD, iar în trimitere (pag. 418), explică: «*wielki logotet*» (logofet)

¹ În romanul „Țărani” de W. St. Reymont (scris în grai țărănesc eterogen, fără o localizare precisă) am întîlnit cuvîntul *grapa*, cu sensul de 'cean, oală de tuci' (ediția 1953, vol. II, p. 115; există și o explicație a editorului în notă). S-ar putea să aibă altă etimologie decît *grapa* 'groapă, prăpastie', dar mai degrabă credem că e vorba de o evoluție semantică a aceluiași termen de origine românească.